

"Nefsinin zatı içinde ve merkezinde öyle yerler ve şeyler vardır ki; onun Fâtır'ından başka ne senin, ne de hiç kimsenin ne elleri, ne şuuru, ne de hissi onlara ulaşmaz ve yanaşmaz." İzah eder misiniz?

"Hem eğer senin nefsin sana en yakın ise, hâlbuki onun Fâtırı ondan ona daha yakındır. Çünkü nefsinin zatı içinde ve merkezinde öyle yerler ve şeyler vardır ki; onun Fâtır'ından başka ne senin, ne de hiç kimsenin ne elleri, ne şuuru, ne de hissi onlara ulaşmaz ve yanaşmaz."(1)

İnsanı büyültsen kâinat, kâinatı küçültsen insan olur. İnsan sahip olduğu maddi ve manevi cihaz ve özellikler bakımından kâinatın özeti ve küçültülmüş bir prototipi gibidir.

İnsanoğlu bunca araştırmalarına rağmen, nasıl kâinatın derinliklerinde nelerin olduğunu tam bilemiyor ise aynı şekilde kâinatın küçültülmüş bir özeti ve örneği olan insanın da derinliklerini tam manası ile keşfedebilmiş değildir.

Nefis denilen şey de insanın gizemli iç dünyasından bir kesit, bir âlem, bir bölüm niteliğindedir ve her noktası tam anlamı ile keşfedilebilmiş değildir. Ve nefis insanın en merkezi ve en orta yerinde duran bir latifesidir. Buna rağmen nefsin bütün yönleri ve gizemleri çözülebilmemiş değildir.

İnsanın hem manen terakki ve tekâmül etmesi hem de sukut edip elenmesi açısından nefis en büyük düşman, en büyük engel ve ıslah edilmesi gereken bir cihazdır. Nefis insanın emrine girse insan manen olgunlaşır, insan nefsin emrine girse, o zaman insan manen firavunlaşır.

Kâinatın küçültülmüş bir örneği olan insan kavramında, nefis gizemli bir âlem, çözülmeyi bekleyen bir sır ve ıslah edilmesi gereken bir hassedir. Bu yüzden nefsi bir anda çözmek, bir çırpıda izah etmek ve bir an-ı seyyalede ıslah etmek mümkün değildir. Nefis üzerine ciltlerle kitap yazılmasına rağmen, halen tam anlamı ile çözülebilmemiş değildir.

Burada verilmek istenen asıl mesaj, **"Nefis senin en yakınında** hemen başucunda olmasına rağmen daha nefsinin içindeki gizemleri bile anlamaktan aciz ve çaresizsin. Ama o nefsin yaratıcı olan Allah nefisine senden daha yakın ve onun gizemlerini bilip ihtiyaçlarını görüyor ve onlara cevap veriyor. Bu durumda senin

nefsine değil **Allah'a perestiş edip onun rızasını kazanman gerekmez mi?"** denilerek insana nasihat ediliyor. Yani o sözünü çok dinlediğin ve emrine amade olduğun nefsinin emri altına gireceğine, o nefsine senden daha yakın olan Allah'a yönelmen daha makul daha gerekli bir hakikat değil midir?

Nefse dair ciltlerle kitaplar yazılmış, ama buna rağmen nefsin karanlık ve gizemli çok noktaları bulunuyor ve bu noktaları en iyi Allah biliyor.

1) bk. [Mesnevi-i Nuriye, \(trc. Badıllı\).](#)